

Den här podden är en Nodjo podd och på vår app hittar du också hundratals andra dokumentära berättelser.

Om mysterier, mod, samhällsfrågor, skandaler, historiska sken och mycket mer.

Lyssna på vårt stora bibliotek utan reklam i appen Nodjo.

Dubbelmodet i Wallentuna chockade Sverige.

Gärningsmännen var hänsynslösa, brutala och lämnade ovanligt tydliga spår efter sig.

Hör hela historien av Thomas Bodström och Lars Håll och Flampers.

Nu på Storytel.

Det här är stölden av kungens klocka. Jag heter Markus Moray-Haldin.

Det är egentligen en mikrofon.

Folk kommer från auktionhuset och tänker att om det är en auktionhus så är det okej.

Men det är inte sant.

Det har varit en lång tid. Det måste vara den här klockan.

Du kommer att ha en mikrofon.

Ja, det är en podcast. Jag kommer att ha en rekord med mikrofonen.

Jag vet inte om det är en mikrofon.

Den britiska antikhandlaren vi kallar Mr. Mor som ringde till livrustkammaren i slutet av 90-talet och försökte sälja tillbaka Karl XII klocka som försvann under stölturnén på Svenska museer 30 år tidigare.

Det är det som är lite märkligt med den här historien.

Vem är det som ringer till ett museum och erbjuder sig att sälja något som redan tillhör museet?

Det låter inte riktigt lagligt.

Mr. Mor har länge velat om han ska vara med eller inte.

Han har en son som är advokat och som absolut inte vill att han ska vara med.

Vi hörde Mr. Mor för några avsnitt sen.

Men han gick till sist med på att träffas ändå.

Den siste privatpersonen som någonsin ägde Karl XII klocka,

och mannen som knyter samman cirkeln mellan livrustkammaren, tjuven och Martin Kiener.

Men först är det en avsnitt.

Och mannen som knyter samman cirkeln mellan livrustkammaren, tjuven och Martin Kiener.

Men först ska vi träffa en person som spelat en avgörande roll i historien om Karl XII klocka,

och som är själva orsaken till att den till slut hamnade i händerna på Mr. Mor.

En person med expertkunskaper som kunde sätta stopp för en affär som hade kunnat bli i värld miljoner.

Vi tar tåget till North Devon, en liten stad cirka två timmar sydväst om London.

David Thompson har varit chef över världens främsta klocksamling,

det vill säga den man hittar på The British Museum.

Och man hittar det, och det finns ingen kurs för det.

Vi har omkring 30 klockor i huset, men inte mycket.

Jag har inte kollekt klockor, det är inte något jag gör.

Jag kanske har en passion för dem, men jag behöver inte omkring dem i det här sättet.

Men har du kollektat något?

Vi kollekterar keramik, vi kollekterar glas, men vår major kollektion är,

Strangligen är det bottelopernas.

Vi har omkring 3,5 000 bottelopersnas, och vi hoppas att vi kan åka i en museum i en av de huset.
David Thompson är ny på jobbet, när han hört talas om att kalden tolfte klocka, ett i salu.
I 1996, jag hade bara tagit över som huvuden av den små section vi var.
Vi var bara fyra, men jag hade bara tagit över.
Vi var bara på en ordentlig dag av jobbet, och jag hade en telefonkall.
Och jag satt på telefonen och sa hallo, British Museum, hur kan vi hjälpa dig?
Och det var min djuräldare, Frantina Miller.
Hon var en watchexpert i Sotheby, och jag hade hittat honom för år.
Hon sa hallo David, hon sa, jag kallar mig från Geneva.
Och jag frågade om du kan hjälpa mig.
Vi har hört om den här händelsen tidigare.
Året är 1996, och den svenske antikhandlaren Martin Kinner har precis fått händerna på klockan,
efter att den hittats bakom Lönnväggen i ett dödsbo utanför Syrisch.
Han försöker sälja klockan vidare direkt, med hjälp av Aktionshuset Sotheby's.
Men Sotheby's är ett stort internationellt Aktionshus, och de har experter.
Tina Miller är dessutom enligt David, väldigt skicklig på just klockor,
och hon anar att något inte stämmer med det unika fickdjuret
med den svenska vapenskölden på locket.
King of Sweden's arms.
Oh, that's really interesting.
I said that's ringing some bells with me.
And she said yes, and the maker's name on the movement is Bellet.
And in fact, thinking back to it,
my colleague Jeremy Evans was standing near me,
and he said oh Bellet, and you said Royal Arms in Amal and Shields.
I said yeah, he said oh that's the watch from the Liverest Cameron.
That's been missing for a long time.
That must be that watch.
Tina Miller visste vilka hon skulle rådfråga när det kom till klockor.
På bara någon minut kunde Thompson med kollegor identifiera klockan
som den som stulits från Liverest Cameron nästan 30 år tidigare.
And I said Tina, if it's the one we think it is,
then it should be in the Liverest Cameron in Stockholm.
She had it there on the desk in front of her while she was talking to me.
So she could describe it in detail.
And my colleague Jeremy knew it,
because interestingly he is one of the great scholars
of the most famous English clock and watchmaker,
Thomas Tompian, who was around in that period.
Coincidentally, in the Liverest Cameron,
there is a Tompian watch, a very fine Tompian watch.
And the Liverest Cameron published a small booklet
on two watches in the Royal Collections,
the Bellet watch and the Tompian.

And of course Jeremy knew it,
because it was the Tompian he knew all about,
because he was very interested in that.
But he knew that other watch was in this book,
and we got it off the shelves and said,
oh yeah, that must be the one.
Thompson's kollega var expert på en klockmakare
som heter Tompian.
Han visste därför att Liverest Cameron
hade haft en Tompian klocka.
Och eftersom han läst på om den,
kände han också till att museet även stoltiserade
hans hälftes magnifika klocka.
Tina Miller's onda aning var bekräftad,
och Kiners klocka togs ner från aktionen,
tack vare David Thompson och hans kollegor
på British Museum.
Vi ska tillbaka till 90-talet snart igen,
men nu när vi sitter med en av världens främsta
kännare av klockor, måste vi också fråga
vad han anser om själva klockan,
som står i centrum för hela den här serien.
Sjild på bakgrunden,
med kronor och så vidare,
och säger att det här är mig.
Och det här är vad jag har gubbat.
Alla de här gränserna här,
detta demonstrerar inte bara min värld,
det här är det andra.
Det här säger att jag är en väldigt rik män,
men det är också ett politiskt messaget.
Jag är en stor människa,
och det här är min kingdom.
Och du kan se hur mycket jag verkligen kommer.
Bodskapet är tydligt.
Jag är en mäktig konung.
En exklusiv klocka,
var då, precis som nu,
en kraftfull statussymbol
bland de rika och mäktiga.
Det är en enorma del av arbetet.
Och det här caset var gjort
av en av de här toppen.
Om någon som levtt sitt liv

mitt i ett ständigt flöde av och
samtal om antika klockor
blir så här exalterad av vår klocka,
då råder ingen tvekan
om att den är något alldeles speciellt.

Carl XII.

Må han leva blomstra och trymfera?

Vi har hört det förut,

den siliga inskriptionen

i det glimmande guldets.

Men dags att slita ögonen

från klockan och gå tillbaka

till Martin Kiener,

han som försöker sälja klockan

till Sadeby's.

Efter att Sadeby's

försöker ta misslyckats,

så vänder han sig till

Antikorum,

specialister på att sälja

dybbara klockor.

De blir så imponerad av

Carl XII-tis klocka

att man satsar stort på

att lyfta fram den

i den tunga actionskatalogen

på 500 sidor.

Den är en av 7 klockor

på omslaget,

och om man bläddrar

så hittar man ett 5-sidor

långt avsnitt om klockan,

där Karolini-kungen

Carl XII-tis största framgångar

beskrivs i en fördjupad text

in till en målning av kungen själv.

Utropspriset är 200-300 000

Sveitsefrang.

Det motsvarade ungefär

1-1,5 miljoner kronor

i dåtidens svenska penningvärde.

Martin Kiener

hade även efter kommission

kunnat tjäna en rejäls land på affären

med tanke på att han köpt klockan
för mindre än 40 000 kronor.
Men även andra gången
som Kiener försöker sälja klockan
så tar det stopp,
men där är David Thompson inblandad.
Och jag tror att vi sa,
John, det kanske är en idé.
Kan du kolla Nils Dreiholt i Stockholm
och säga att klockan har kvar
i Geneva?
Dreiholt och livrustkamaren
vill inte köpa tillbaks den.
Och det är då,
som den brittiska antikhandlaren
Mr. Moore
kliver in i Martin Kieners
skärmiga butik i Syrisch
och köper klockan på stående fot.
Och nu, än sådär 25 år senare
ska vi få träffa honom.
Du lyssnar just nu
på en Nodio dokumentär
och på vår app
finns många andra dokumentärer
att upptäcka.
Här är några exempel.
Och så hade den sista fall
ifrån skettevåningen.
Jag bara, vad snackar du om, liksom?
Hundra procent,
att jag visste att
det var liksom ingenting
hon hade gjort själv.
Alltså, osannolikt konstigt,
märkligt, framgångsrik
och äcklig och rolig
inom märklig blandning, liksom.
1968 försvinner en överdelig
1700-talsklocka under en ställturné
spårlöst försvunnen i nästan 30 år.
Ladda ner appen Nodio
så får du tillgång till hela vårt bibliotek.
Och med koden TESTA

kan du lyssna i två månader
för bara 69 kronor.
EA Sports FC24
ger den mest autentiska
och verklighetstrognastrobollsupplevelsen
med över 19 000 spelare
från över 700 lag
på flertalet hundra arenor
i över 30 ligan.
EA Sports FC24
ute nu.
Vi på SCB
har alltid haft ett lite annat sätt
att se på saker.
Där andra ser ny föräldskelse
ser vi också
sambandsavtal,
delad kontantinsats
och gemensam budget.
Vi är den som gör drömmar
till kalkyler
och tänker ett varv extra
för att ta dig genom livets alla händelser.
Välkommen till SCB
och få framtidsråd.
Linda Carlson,
en av alla som jobbat med den här serien
släpps in i Mr. Moore's butikslokal
av hans sekreterare.
Här finns ingen av den ombonade skärmen
som fanns i Mr. Kinners butik.
Montrarna längs med långsidorna är tomma.
Själv är Mr. Moore ute
och rastar sina hundar
och hon får sätta sig själv
i ett litet slitet trädbord
som är placerat mitt i rummet.
Och så kommer han.
Han har på sig en grå tunn
och lite noppig tröja,
en formlös krage
från en ljusrosapiketröja
skymta fram.
Han är en liten man

med stark röst
och två labradoodles.
En av dem lägger sitt mjuka huvud
i lindas knä.
I samma stund blir hon bjuden
på vatten i en silbebägare
från 1500-talet.
Men precis när intervjun ska
dra igång så kommer sekreteraren
tillbaka.
Bärandes på en trådlös telefon.
Det är Mr. Moore's son som har ringt.
Advokaten.
Han är arg.
Han vill prata med Linda
som utan att berättare
har sin bandspelare påslagen
under hela besöket.
Sonen vill inte att vi ska prata
med Mr. Moore och han säger
du dök upp helt oväntat.
Men Linda och Mr. Moore
har ju bestämt träff.
De hotar med oss
stämma oss på produktionsbolaget
som gör den här serien.
Och de upprepas ständigt
att sonen, advokaten,
minns han anlitats i rättsfall
rörande det brittiska kungahuset.
Så det är därför vi har förvrängt
Mr. Moore's röst och därför
vi inte använder hans riktiga namn.
Men trots allt så fortsätter
samtalet mellan Linda och Mr. Moore
och plötsligt så är stämningen
förändrad.
Och hon tar fram bilder
av Nils dröjholt.
Det som hände då var en mardröm
och det är därför sonen är irriterad
säger han.
Men han minns saker
och Mr. Moore vill prata.

Det är tydligt.

Det visar sig att han har haft kontakt
med Martin Kiener
och vet att han är med i dokumentären.
Han verkar inte ha något
emot Linda.

Men sonens hot
om juridiska konsekvenser
gör att vi aldrig får hela historien
och hans eget perspektiv
på hur och varför
Mr. Moore försökte sälja
klockan till livrustkamaren.
Vi kommer alltså inte längre
med Mr. Moore.

Men Carlton Tolters klocka
är ju bara ett av många
stulna konstföremål
som ursprungliga ägare
på olika sätt försöker få hem.
Och för att försöka
förstå vilken roll polis, museer
och antikhandlare har
i den här världen av svart, vit
och grå konsthandel
så ska vi prata med en av världens
främsta experter på ämne.
Chris.

Nice to meet you.

På ett Italien Garden Cafe
i norra delen av Hyde Park
träffar vi advokat Chris Marinello.
Han är jurist
med inriktning på handel
med stulen konst och antikviter
och han har grundat ett företag
som hjälper klienter att få tillbaka
värdefulla föremål.

My name is Chris Marinello.

I am the CEO of Art Recovery International.

And what does that mean
to someone who does not know
what you do?

Well, I am a lawyer by trade

but our organization specializes
in recovering stolen
and looted works of art
and resolving complex
title disputes over fine art.
Art Recovery International
har alltså specialiserat sig
på att ta stulen konst
även sånt som tagits
i samband med krig
och lämnar tillbaka det
till de ursprungliga ägarna.
För världen lider inte brist
på stulen konst
och ibland så kan man läsa
om olika twister i media.
Det kan handla om stora institutioner
som lämnar tillbaka statyr
till före detta kolonier
eller det kan röra sig om tavlor
som stulits av nazister
under andra världskriget
som man kan läsa om i till exempel
Anders Riddells bok Plundrarna
och lyssna på hos Nodjo.
Chris Marronello vet mycket
om hur människor kan reagera
när de blir konfronterade
med att äga eller sälja
stulna antikviter eller konst.
Och det är precis därför
vi träffas här ute på ett café
istället för på Marronellos kontor.
We have found that we have made a lot of people unhappy.
Some have gone to prison
some have monetary judgments
against them, some are facing court dates.
So we thought it was a good idea
to meet in public places
and avoid offices at all cost.
Chris Marronello har faktiskt varit
direkt involverad i en historia
som rörd ett av de museer
som vi hört om i den här historien.

Skokloster slott.

Det rörde sig om ett astrolabium
från 1590

det vill säga en nästan 400 år
gammal stjärndator
som kom tillbaka till samlingarna
efter att ha stulits och hamnat
i Italien.

Marronello och hans team
var säkra på att Italienaren
köpt föremålet i god tro.
Astrolabiet var värt omkring
750 000 dollar.

Men enligt Marronello
så har stulen konst
inte något ekonomiskt värde
åtminstone inte på den vita marknaden.

Det här Marronello och hans kollegor
på art recovery kommer in
som en slags mellanhand.

Vi är en vinn
between law enforcement
and the people
who possess stolen art.
We can help them with the problem.

They can't sell it
in the open market
at legitimate venues.

They can't sell it
in the open market
at legitimate venues.

They have a problem
that needs to be solved.

If they get caught
trafficking stolen property
they could be charged
even if they weren't connected
with the original theft.

So we help them solve this problem
by taking the hot artwork
off their hands
keeping them anonymous
and returning the artwork
to the rightful owner.

Stulit ska bli av med det
utan att förlora ansiktet
och att de rättmätiga ägarna
privatpersoner eller museer
ska få tillbaka det
som är en gångstulits.
Men då gäller det att antikhandlarna
gör sin läxa
sin research som föremålens ursprung.
Vi kommer in på historien
om Karl XII.
Och hur den svejtskiska Kinner
köpt klockan på akon
fått veta från Sadeby
att det var stulen
och sen gått tillbaka till akonshuset
för att få veta mer om vad som faktiskt hänt.
Chris Maronello
apploderar Mr. Kinner's jakt
på fakta i den situationen.
Vi ber också
Chris Maronello förklara
vad han tror det anledningen till
att Martin Kinner kan prata
med oss om sina affärer
medans Mr. Moore vill vara anonym.
Och han tror att
den här affärer
är en av de flesta
som har varit med.
Och den här affärer
är en av de flesta
som har varit med.
Och den här affärer
vill vara anonym.
En förklaring kan vara
att de är baserade i olika länder
med olika lagstiftningar.
Det spelar ingen roll
hur du fick ta av på ett föremål.
Om du försöker sälja tillbaks
till ett museum
kan du se hur de
gör att de ska ge.

Det är en av de flesta
som har varit med.
Och den här affärer
är en av de flesta
som har varit med.
Den här affärer
är så mycket mer än den
en av de flesta
Baks till ett museum kan det ses som utpressning.
Och kanske är det det som Mr. Moore's son är orolig för.
Men intervjun med Chris Marronello ger oss en nyckel till Mr. Moore's starka oro.
Och varför han till sist bestämt sig för att det inte var med i programmet?
Enligt en ny internationell lag så är preskriptionstiden för antikvithetsbrott av den här typen 30 år.
Och det har ju faktiskt inte gått 30 år sedan Mr. Moore försökte sälja plockan.
Och enligt Marronello så kan det alltså vara samma sak som utpressning-
att ringa livrustkammaren och kräva pengar för deras egen plocka.
Men vi får anta att allt beror på exakt hur det gick till.
I nästa avsnitt ska vi gå tillbaka till början och titta närmare på samtalet till Barbara Bursell.
För till skillnad från när livrustkammaren tackar nej till kiner-
så var det här samtalet inte slutet på en historia.
Utan början på en kamp för att få tillbaka klockan en gång för alla.
Han hade en byrå som var också väldigt aggressiv och hotfull.
Han blev ju väldigt upprörd över det, kom jag ihåg. Och det är klart att det var klockan på sätt vis
värdelös för honom.
Du har lyssnat på stölden av kungens klocka.
En produktion för Nådio av monopolmedia.
Vi som gjort avsnittet är Linda Karlsson, Emiliano Straus och jag, Marcus Morej Haldin.
Mixen är gjordes av Kristoffer Krok.
Glöm inte att använda koden TESTA i appen Nådio.
Med den får du tillgång till hundratalsdokumentärer i två månader för bara 69 kronor.